

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ЖИТОМИРСЬКИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНІЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
НАЦІОНАЛЬНОГО ТРАНСПОРТНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

**Година спілкування в рамках акції «16 днів
проти насильства»**

**Підготувала
Психолог Ліна Рафальська**

Тема: Експлуатація людини

ВСТУП (слайд 1)

Щорічно в Україні з 25 листопада до 10 грудня проводиться акція «16 днів проти насильства» з нагоди відзначення 25 листопада – Міжнародного дня боротьби за ліквідацію насильства над жінками; 1 грудня – Всесвітнього дня боротьби зі СНІДом; 2 грудня – Міжнародного дня боротьби за скасування рабства; 10 грудня – Міжнародного дня прав людини.

Тема експлуатації людини залишається актуальною в 21 сторіччі. Це кримінальна індустрія, яка продовжує розвиватись, і боротьба з нею є важливим завданням кожної країни. Не оминула ця проблема і Україну. Важкий стан економічного розвитку країни, безробіття, низький рівень заробітної плати сприяє поширенню небезпеки експлуатації і торгівлі людьми.

До групи ризику потрапляють не лише люди без вищої освіти або соціально неадаптовані люди. До неї входить також молодь, яка часто потребує нагальних коштів і погоджується на ризикований швидкий заробіток або сезонну роботу.

Поняття торгівлі людьми (слайд 2)

Вправа *Мозковий штурм*

Торгівля людьми – це...

Отже, торгівля людьми – це злочин та порушення прав людини, що включає в себе вербування, контроль та використання людей задля отримання вигоди від їх експлуатації. Поняттю торгівля людьми притаманні 4 етапи.

Піймати. Торгівля людьми є дуже прибутковим бізнесом, тому трафікери (злочинці, які розвивають та поширюють його) є досить винахідливими та вдаються до найрізноманітніших хитрощів аби залучити якомога більше людей. Етап піямати не завжди починається з викрадення чи фізичного обмеження свободи людини, часто, це використання уразливого стану людини (фінансова скрута, соціальні незгоди, зовнішні обставини). Вербувальники заздалегідь вивчають свою цільову аудиторію і розуміють, що саме запропонувати. На перший погляд буває складно розрізнити пропозицію надійного працевлаштування від шахрайського.

Перевезти. На цьому етапі людина може не підозрювати про проблеми, які на неї чекають попереду. Не лише за межі країни, так і всередині. Певну підозру повинна викликати готовність роботодавця оплатити квитки, в такому разі скоріш за все цей борг буде зазначено в робочому контракті, штрафні санкції. Також на даний час присутні нові схеми: роботодавці пропонують самі придбати квитки і обіцяють зустріти на вокзалі, проте зустрічі не відбувається, робітник не знає, куди їхати самостійно, в розпачі він готовий повернутися додому. В цей момент, начебто випадково з ним знайомиться людина, яка може допомогти з працевлаштуванням. В кінцевому випадку все закінчується експлуатацією.

Продати. Людину можуть продати чи купити, начебто вона товар.

Поневолити. Після прибуття в пункт призначення людина часто позбавляється свободи пересування, вилучають паспорт, засоби комунікації, якщо людина починає чинити опір, їй та її сім'ї погрожують.

Статистика (слайд 3)

На сьогоднішній день десятки мільйонів людей перебувають у рабстві.

Торгівля людьми є провідним джерелом прибутку організованої злочинності, поряд з наркотиками і зброєю. Приносить щорічний дохід більше 150 млрд. дол. США

Чоловіки більш схильні до ризику, а тому частіше потрапляють до ситуації торгівлі людьми.

При цьому найбільше постраждалих українців перебувають в трудовій експлуатації.

Переважає більшість постраждалих має вищу або технічну освіту.

Менше 1% трафікерів вдається притягти до відповідальності. В той же час, менше 1% постраждалих відається врятувати.

ПРОБЛЕМА ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УКРАЇНІ

Україна живе та функціонує в, так званому, форматі 3Д. Вона одночасно є:

країною-постачальником – українці шукають можливість заробити за кордоном;

країною-призначення – громадяни інших країн знаходять працевлаштування на території України;

країною-транзиту – громадяни інших країн перетинають кордони України на шляху до країн, де планують працювати.

Топ з країни призначення для українців є Росія, Польща, Туреччина. Перелік країн призначення є дуже довгим, його можна продовжити та назвати також Італію, Португалію, Німеччину, Чехію, США, АОЕ, Ізраїль...

Поширеним є також поняття торгівлі людьми всередині країни, коли людина потрапляє до експлуатації, не перетинаючи кордони.

Існує багато шляхів та методів вербування, але ми розглянемо найбільш поширені в Україні.

ФОРМИ ЕКСПЛУАТАЦІЇ (слайд 4)

Розглянемо інформацію на слайді:

Трудова експлуатація, Втягнення людей до злочинної діяльності, сексуальна експлуатація, примусове жебрацтво, торгівля органами.

Робота в 5 групах. Розгляд ситуації.

Методи вербування (слайд 5-10)

Найбільш поширені в Україні методи вербування

Друзі та родичі

Інтернет

Шантаж та залякування

Романтичні стосунки

Агенції з працевлаштування

Робота в групах (розгляд ситуацій).

Подорожі Загальні поради

Нікому, окрім прикордонної служби та правоохоронних органів, не давайте свої документи

Запишіть контакти організацій, які надають допомогу мігрантам та туристам, а також інформацію про посольства та консульства України в країні-призначення

Залиште рідним та друзям детальну інформацію про майбутнє місце перебування за кордоном із адресою та контактними телефонами

Зробіть собі копії документів та покладіть їх у надійне місце, окремо від оригіналів документів. Одну копію залиште рідним чи друзям

Зробіть скановані копії документів та збережіть їх на власній електронній пошті або розмістіть на Google Drive

Візьміть запасний мобільний телефон, нікому про нього не розповідайте, вимкніть його і заховайте серед інших речей. Якщо основний телефон заберуть, у Вас буде можливість зв'язатись з рідними /поліцією

Регулярно підтримуйте зв'язок з рідними та друзями, повідомте їм про зміну локації

Придумайте «кодове слово» зі своїми рідними, щоб у випадку небезпеки, вони зрозуміли, що Вам потрібна допомога

Перегляд відео «Трудова експлуатація» та обговорення теми
<https://drive.google.com/file/d/11x3jfqgItlaiucQ6NXWz2iqpPKgSvpwk/view?usp=sharing>

Питання для обговорення: на що ви звернули увагу перш за все?

Якою була перша помилка чоловіка?

На що чоловік повинен був звернути увагу, перш ніж підписати контракт?

Назвіть другу помилку?

Назвіть третю помилку?

Гра «**Міф** **чи** **правда**»

https://drive.google.com/file/d/1Np1eFdVof9VjJ_M5J2Jw5o63R6m5HkWP/view?usp=sharing

Підведення підсумків

Що нового Ви сьогодні дізналися?

Що, на Вашу думку, було найбільш корисним ?

Що Ви для себе взяли?

Додатки Історії